

Infractie voor Jacob Jacobzoon, Burgemeester van Bohtward, en Meester Anthony Junszoon Tryt, Secretaris van Saeck, als Vermaecten der Steden van Vriesland, om zig by zyne Excellentie en zyne Gensfo- cieerden te verwoegen, tot aanboringe der middelen van Sme- tentie of Accoorn over de geschillen tussehen Landen en Steden, betreffende de Regeeringe dezer Landen.

Den 22 December 1582.

Art. I.

IN den eersten, naer allen behoortste groetenisse, iocommendie ende oerbli- dinge van alle diensten; ende ghehoort de mid- delen van accorde, van de voortvrouen syne Excellentie ende Heeren voorgewent; sullen de Gesanten daer op hun teroede mo- gen nemen.

II.

Ende daer op gecommuniceert, ende het antwoort van de platte Landen verstanden hebbende; zollen de Gesanten verklaren, datze wel waken bekennen, geen dinc mo- dyger te weeten dan vrede ende omdracht, bysonder by deze tyden; ende dat hun weeninge anders nyet is, dan daer toe te trachten, ende goede omdracht metten an- deren to houken.

III.

Din datzo van hun eysch sullen desiste- ren, ende in minder stemminge dan de helft cunsenteren; dat hen sulcx nyet duertlyck is.

IV.

Vermits de Gemeente gans ende al staen op de halve stemmlingen, bemaeken by de- zyn tyde dat alle dinghen in ontango staen, ende de platte Landen affgelopen worden, ende het op de Steden ancoemp.

V.

Ende duncks hen, dat de platte Landen recht nochte roden hebben hen daer tegens te opposieren.

VI.

Angesien de Steden nu de middel zyn om den vliet uyte landen te keeren, waer deur de Landen gehouden werten, ende doer dien weede moeten toelicht gebruycken. Item, heire bestraert hebben met consump- tien, ende huyscharingen ende andere, daer van by de platte Landen nyet gecon.

oft zo weynich gecon wordet, dat het oyer- lan maecten; ende alsoe de last dragende, weede rede hebben tot de regeringe.

VII.

Dat weede de platte Landen gans geen recht hebben tot twee ofte drie stemmen.

VIII.

Gezwercet in de platte Landen en er tyd meer nyet dan een forme van lotocorns zyn, die stemmen hebben.

IX.

Went in den eersten, en zyn in de platte Landen geen Heerschyge goeden, nochre regalia nochte feudalia, dan sijn alle landen vrye eygen landen, ende goeden van de ge- me diche toecomen.

X.

So dat in Vriesland geen Heerschaften oft Edelhyden sijn, die eenyge heerschappie hebben ouer eenyge parceel van Landen.

XI.

Dan sijn alle gelyck van een conditie, Edel ende Onedel.

XII.

Syn weede geen ingeborene Edelluyden ofte Heerschappien in de landen van Vri- slant by oude tyden geweest, dan sijn alle gemene Luyden geweest, gelyck in Noord- hollant ende Dismarschen noch sijn.

XIII.

Dan sijn de Edelluyden der hawelycken in de landen gecomen, ende daer vreesde de Heeren, die inuullen in de Landen go- daen, ende alsoe eenyge Edelluyden daer in- ne gekomen hebben.

XIV. Ende

XIV.

Ende waerderwaer eenige Ingeboorne mede, zo het schynt, selc gewilcht.

XV.

Doch nyet met Heerlytge goeden voren, dan alleenlyck titulo nominu.

XVI.

Ende heeft noch huuden daerx nyet een Edelman, op zyn hooft ende lant wonende, meer macht dan daldertimite Eyyenridders.

XVII.

Ende toete Grietmanschappen ende andere ampten, hebben d'Edelluyden gens geen prerogiatie ofte recht toe, mer dan de andere.

XVIII.

Item, het stemmen is waerachtich, dat een Edelman gens geen stemme meer heeft dan cranch ander Ingeboorne van de platte landen die daer mee gevodet is, gelyck in de Sevenwolden, daer geen Edelkynen syn.

XIX.

Ende syn de Ingeboorne Eyyenridders ge-nooyt, ten respecte van de Meyerlyuden die op gehuyrde landen wonen, ofte ge-noote landen gebruycken, qui non hant nos sine.

XX.

Derhalven Eyyenridders gebieden worden, die hun hoeren ofte hestingen van hun ouders onbeërft zyn, ende alle tyden in hun familie geweest zyn proprie dicendo, nit die segecooft hebben communiker dicendo.

XXI.

Ende syn alle d'Edelluyden, die de titul alleenlyck noeren, sonder Heerlytge goeden te bestien, mer nyet geacht int stemmen, in de regieringe, in alle ampten, dan d'Eyyenridders.

XXII.

Hebben mede in voorstyden geen cognominu van heerlichappie gebadt, dan alle tyck

IV. Dal.

hebben hun vaders name goevert, loco cognominis als andere gemene Luyden, gelyck eenmaal te sien in wyre olde brieuen; hy de Landen selss int proces verzoende; uytgesondert dat de Edelluyden, van buyten lanegecomen, familie naumen lanegebraucht hebben, ende eenyge sulcx op hun eygen handt nuytgesolcht; ende nu in eenyge posticte daer van synde, hebben onder malcanderen gehylcht, gelyck zy huuden dochts noch dorade zyn, ende also met intaemmen ende anders (als gebruyckende veele Eyyenridders, die de Edelluyden noch ten tyde voor Edel niet willen kennen, gelycke ma. de. ga. m. of. als oft zy Edel waren) vermengt; dat indien men al wilde distinctie maken tuschen Edel ende Eyyenridders, dat onmogelick zal wesen deselue te separeeren, derhalven een nyuw instrumentum bellum onder henlyuden weder moet rylen, gelyck was by Schieringers ende Verkopers tyden.

XXIII.

Immert, in alle vergaderingen ende samlingen hebben d'Eyyenridders gelycke veel stemmen als d'Edelluyden.

XXIV.

Dermaeten, dat alle Ingeboorne van de platte landen meer nyet dan een stemme uytbrengen.

XXV.

Ende consequentelyck, dat d'Eyyenridders ende Edelluyden te zyn, een sret is, hoewel somtyt d'Edelluyden wel wat meer hebben willen wesen, dan noyt sulc hebben becomen, ende zyn mede noch huuden daerx meer nyet, noch in de regieringe, noch in de stemmen, dan stemmen onder malcander.

XXVI.

So dat de platte landen geen sulcx hebben, omme twee staten van Edelluyden ende Eyyenridders te maerken, oft verlicheyden stemmen te verfoecken, sose alle tyden een zyn geweest, ende een stemminge gebadt hebben.

XXVII.

Als mede nyet, daer dat de platte landen in drie Gosen zyn verdeelt, Oostergoe, Westergoe ende de Sevenwolden.

Noona

XXVIII Want

X X V I I I

Went daer uyt volcht nyet, dat yder Goe een staet is.

X X I X

Dan is de delinge der platte landen in Dorpen ende Grietenyen gemaccht, een-deels vermits die dyctagion, ende ander-deels om dat de ganze Landen ryen by den anderen conuen conuen op een plaetse, ende een yder Dorp ende Grietenye in voor-scrucen Quartier te gewoonlycker machts versamelen, om hun Volmachtige te con-struieren, die also t. l. men een staet oft stemme van alle de platte Landen uytmaecken.

X X X

Alwaar tegens alle de Steden, tot elkeue int gotal, t. l. men machten de staet van Steden, ende hun stemmen in een brengen.

X X X I

So dat uyt dien genoech bekent wordt, dat dplatte Landen so menich staen nyet maecken, als daer Ouen, Grietenyen, ofte Dorpen in de landen sijn.

X X X I I

Dan dat alle de platte landen, Edel ende Onedel, die eygen landen hebben, een stemme uytmaecken.

X X X I I I

Ende dat de Steden dander staet van de stemmen uytmaecken van hun samenders.

so Edel als Onedel, Eygenërke ende Burgers.

X X X I V

Dat alsoe moet volgen, dat de platte Landen geen recht nochte reden hebben, meer dan een stemme te yachen.

X X X V

So dat daer deur, ende door andere reden, de Steden toecheort de halue regeringe, omme alle stocken met overder crulle te dryuen.

X X X V I

Ende weten oock heur Gemeynten andere nyet te vreden te stellen, ende in de contributio te houden.

X X X V I I

Verfouckende dat myn Hetren sulx men gunnen gelieue te verstaen, ende de Steden een oen goet affcheyt te verholpen.

X X X V I I I

Rade indien sulx met secunde nyet wil sijn, bekeedelyck de sentencie te vauwderen.

X X X I X

Stellende alle vordere instantie tot discretie van de Ghesanten, ende tot inhouden der voorgaende proceduren.

Actum Louwarden den xxij^{en} Decembris 1583.

Van het 3de Louwarden Plees-Bank
N° 98.

Acte, waar by Graaf Willem Lodewyk van Nassau door de Staaten aangesteld word tot Lieutenant Gouverneur over Vriesland, en Collonel over het Krygsvolk.

Den 29 December 1583.

Alloe nu ende noocwendich bououden is, dat die lantschappe van Vrieslandt opt spoedelijc met een bequaem Lieutenant Gouverneur van sijn Princelycke Excellentie, ende met eenen srydthecren Colonel ouer den Crygsvolcke alhier worde versien; zynde tot dien eynde by den Godeputeerde Statoren van Vrieslandt, specialycken die Vol-

machtigen van Oistergoe, Westergoe, Seuenwouden ende Sieden bekeetmen; welke Volmachtigen, nae lange ryen communicatie ende deliberatie, eendrachtelyck met gemene stemmen tot Lieutenant Gouverneur van sijn Excellentie ouer dese Lantschappe, ende tot Colonel ouer het Crygsvolk, alhier te Lande in deense zyde, geëigeert